

Den sidste Sag paa Dagsordenen var:

Fortsættelse af første Behandling af Forslag til Lov om Bedriftsraad.

Forhandlingen genoptoges.

Drachmann: Jeg omtalte i Gaar Tyskland, hvis industrielle Forhold efter Krigen jeg har haft Lejlighed til ret nøje at studere. Forholdene i de øvrige af den højtærede Socialminister nævnte Lande kender jeg ikke personlig, men i det Materiale med Hensyn til disse Landes Stilling, som jeg har haft Lejlighed til at gennemgaa, har jeg ikke fundet noget, der kunde give mig det Indtryk, at de Erfaringer med Hensyn til Bedriftsraadenes Virkninger i Tyskland, som jeg gjorde Rede for i Gaar, skulde staa som noget isoleret, tværtimod. Det vilde føre for vidt at redegøre i Detailler for det Materiale fra de øvrige Lande, som jeg har haft Lejlighed til at gennemgaa, og jeg skal derfor nøjes med at gengive nogle Resultater, som den svenske Socialstyrelse gennem udsendte sagkyndige har indhøstet vedrørende Bedriftsraadssystemet. Disse Erfaringer er, tror jeg, man tør sige, baade neutrale, objektive og saare lærerige. I Fjor Sommer og Efteraar udsendte nemlig den svenske Socialminister til særlig sagkyndige Embedsmænd til Norge, England, Czekoslovakiet og Østrig for at studere Bedriftsraadssystemerne i disse Lande. Disse sagkyndiges Indberetning til Ministeriet foreligger nu offentligt, og da jeg, som sagt, synes, at den paa udmærket Maade samler alt, hvad jeg i øvrigt har haft Lejlighed til at gennemgaa vedrørende Bedriftsraadssystemet i Udlandet, skal jeg tillade mig at give et kort Uddrag af denne Beretning.

Hvad Norge angaar, anføres det, at Antallet af de Virksomheder, for hvilke Bedriftsraad er oprettet, anslaaes til ca. 180 eller knap $\frac{1}{5}$ af det samlede Antal Virksomheder, som efter den norske Lov, der stiller langt strengere Fordringer end det danske Lovforslag, kunde komme i Betragtning med Hensyn til Oprettelse af Bedriftsraad. Yderligere tilføjes det, at i over Halvdelen af disse 180 Virksomheder, hvor Bedriftsraad altsaa er oprettet, er disse Bedriftsraad allerede afgaaet ved en blid og stille Død. Jeg synes, dette vidner om, at Inter-

essen for denne Reform ikke er særlig stærk i Norge. Den svenske Beretning fremfører da ogsaa, at Arbejderne, paa hvis Tilslutning Raadenes Oprettelse og Opretholdelse beror, ikke har omfattet Institutionen med nogen større Interesse. Forholdet er nemlig det, at gennem de kollektive Overenskomster har de norske Arbejdere i Forvejen faaet tildelt Tillidsmænd — ganske som her i Danmark, hvad jeg senere skal komme tilbage til —, og Trangen til det nye har derfor ikke været særlig stærk i Norge. Dette finder jeg saa meget mere interessant og bemærkelsesværdigt, som den norske Arbejderbevægelse, som alle vil vide, er særdeles radikalt præget.

I England er der forsøgt Oprettelse af en særlig Slags Arbejdsinstitutioner efter det saakaldte Whitley-System, som ogsaa den højtærede Minister omtalte i sin Fremsettelsestale, men som for Resten kun med stor Modifikation kan sidestilles med Bedriftsraad, saaledes som i øvrigt ogsaa Bemærkningerne til Lovforslaget fremhæver. Derimod tror jeg, at Ministeren glemte at fremhæve, at det, der navnlig tilsigtedes i sin Tid gennem Whitley-Systemet, der jo allerede kom frem under Krigen, netop var at forøge Krigsindustriernes, først og fremmest Ammunitionsindustriernes, Produktionsevne og siden forberede Overgangen fra Krigs- til Fredstilstand og selvfølgelig i denne Forbindelse navnlig tage sig af de dermed sammenhængende saare vigtige og saare vanskelige Arbejdsspørgsmaal.

Naar alle de Arbejdere, som havde været ansat i Krigsindustrien, skulde overføres, om jeg saa maa sige, til fredsindustriell Syssel, vilde der komme saa mange Problemer frem, at man mente — og sikkert med Rette —, at et vist Samarbejde mellem Arbejdsgivere og Arbejdere, en vis Inddragen af Arbejderne som raadgivende Medarbejdere i dette System vilde være paa sin Plads. Nu fremhæver den svenske Beretning, som jeg her altsaa stadig støtter mig til, at Whitley-Systemet praktisk aldrig er blevet gennemført i den Udstrækning, som det var paa-tænkt. Det er værd at fremhæve, at indenfor de store engelske Eksportindustrier: Kulminer, Maskin-, Skibsbygnings-, Tekstilindustrierne o. s. v. er der overhovedet ikke oprettet Whitley-Raad. De svenske sagkyndige siger herom, at netop disse Indu-